



## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Historiae Ecclesiasticae Pars ...**

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||  
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||  
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad  
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni  
magni ad trigesimum ...

**Christopherson, John**

**[Köln], 1569**

De compluribus tum viris tum mulieribus. Cap. XXIIII.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-29861**

non communi lege, sed more & instituto bellico essent  
vndique obfessi oppugnatique. Iamdudum enim vrbis  
Christianorum, quæ est in Phrygia, vniuersa, vna cum  
populo eiusdem, ab hominibus armatis obsidione vndiq;  
cincta fuit, & dum viri simul cum teneris liberis, & vxo-  
ribus, Christi dei omnipotentis opem inuocabant, faci-  
bus ardenteribus iniectis incensa, propterea quod tum  
vniuersus populus, qui ciuitatem incoluit, tum curator  
eiusdem, & praefectus praesidij, pariter cum magistratibus  
& priuatis omnibus, se Christianos ingenue confiteba-  
tur, neque infidelibus, qui eos idolis hostias offerte ma-  
dauerant, vlla ex parte volebant obtemperare. Quidam  
autem Adaucus nomine, dignitate à Romanis ornatus,  
genere apud Italos clarus, omni fere honorum gradu ab  
imperatoribus potitus, & magistri officiorum, & quæsto-  
ris generalis, munera integre & incorrupte executus, &  
præter hæc omnia præclaris pietatis officiis, & confessio-  
nibus fidei in Christum insigniter nobilitatus, tandem  
quæstoris generalis pro pictatis defensione, dum adhuc  
munere fungebatur, certamen ingressus, illustri marty-  
rij corona gloriose redimitus fuit.

*De compluribus tum viris tum mulieribus.*

CAP. XXIIII.

**Q**uid iam reliquos martyres nominatim commemo-  
rare attinet, aut virorum multitudinem enumerare,  
aut varia plagarum & suppliciorum genera, quæ in-  
signes martyres perpessi sunt, oratione depingere? qui  
partim securibus percussi interierunt, sicut his, qui erant  
in Arabia, contigit: partim cruribus confractis diuexati,  
veluti his, qui in Cappadocia versabantur, accidit: par-  
tim etiam pedibus in sublime appensis, capiteque in ter-  
ram demiso, igne paulatim succenso & leniter exar-  
descente, & fumo è materia accensa ascendentे, suf-  
focati, quemadmodum illis qui in Mesopotamia mora-  
bantur, euenit: partim naso, auribus, & manibus ampu-  
tatis, cæterisque corporis membris dilaniatis detor-  
mati, ut his qui incolebant Alexandriam obtigit.  
Quid opus est etiam eorum, qui Antiochiae martyrium

A a 4 iubie-

## EVSEBII HISTORIAE

subierunt, memoriam renouare? quorum alii carentibus craticulis suppositis, non ad mortem usque, sed ad longinquum & diuturnum cruciatum assati: alii dextram in rogum immittere maluerunt, quam eadem detestandas victimas attingere? Ex quibus nonnulli priusquam capti erant, & in manus insidiatorum venerant, ne reperitulum facerent, ex altis ædium tabulatis, se præcipites deiecerūt, sicq; sua morte, insignite impios, præda, quam in illis afflictandis se capturos sperabant, omnino priuare statuerunt. Inter quos erat mulier quædam sancta, admirabilis, corporis figura mulier quidem, virtute autem animi plane vir, aliisque rebus præ ceteris Antiochiae ciuibus, ut diuitiis, generis nobilitate, & gloria apud omnes eximia: quæ quidem geminas filias virgines, corporis pulchritudine, & ætate integra præstantes habuit, easque pietatis institutis studiose educauerat: hæc mulier, quum quidam improbi in eam eiusq; filias graui inuidia incensi, illas in obscurò latitantes omni ratione vestigandas curiose laborasset, & postea certiores facti ipsas in aliena regione versari, Antiochiam accersendas sedulo curassent, ac iam plane quasi satellitum retibus circumiectæ tenerentur, hæc mulier inquam simul ac cum se, tum filias in eiusmodi discrimina deuenisse videret, & acerba tormenta, quæ ob hominibus infligentur illis oratione exposuisset, & de stupro, re planè tormentis intolerabiliore, quo aduersarii eas violaturos minarentur (de quo ne verbum quidem ad extremas aures vel ipsa vel illæ allabi sincere deberent) eas sedulo admonuisset, quum etiam animas, dæmonum seruituti tradere, omnibus mortis, & exitii generibus deterius esse docuisset, omnium istorum malorum liberationem esse, ad dominum tanquam ad portum salutis confgere. Vnde omnes simul uno animorum consensu, & sententia conueniunt, corpora vestibus decenter adornant: ac quum ad medium iter ventum esset, paululum de via decedendi, naturalis necessitatis explendæ caussa, postulant à satellitibus qui eas ducebant potestatem: qua impetrata, de repente ad fluuii ripam profectæ, se in profluentem gurgitem præcipitarunt. Atque istæ

istæ quidem hoc genere mortis se sua sponte affec-  
runt. Ita igitur cum istis actum est, At alias geminas vir-  
gines etiam Antiochiae omnibus rebus valde præstabi-  
les, vere germanas sorores, inclytas genere, vitæ inte-  
gritate insignes, ætate adulescentulas, venustas corpo-  
re, animo graues & venerandas, moribus pias, studio &  
industria admirabiles, adeo ut terra impia nō digna vi-  
deretur, quæ tales sustentaret, in vastos maris fluctus  
nefarii dæmonum ministri immergere preceperunt. Hęc  
apud hosce gesta accipimus, Sed cruciamenta quæ mar-  
tyres in Ponto tolerabant, auditu videntur horrenda.  
Quidam enim digitos manuum ab extremis vnguisbus,  
acutis arundinibus transfixos habuere: aliorum terga  
plumbo igni liquefacto, eiusque materia iam ebulliente  
effervescenteque perfusa, & corporis partes, quas natura  
maxime ad necessitatem fabricata est, flammis adustæ:  
nonnulli membris pudendis ac visceribus, cruciatus tur-  
pes, intolerandos, & eiusmodi, quos exprimere refor-  
midat oratio, subierunt: quas quidem generosi illi &  
equi scilicet iudices, quo suam solerter indolem, inge-  
niorum acumen ostenderent, & perinde ac si singulare  
quoddam sapientiæ specimen in ea re eluxisset, atten-  
tius excogitarunt: atque in nouis suppliciorum gene-  
ribus inueniendis, non aliter atque in certamine præmia  
assequi laborabant, seque inter ipsos superare obnixè  
contendebant. Ista igitur calamitatum genera, quæ se-  
quentur, postremum locum obtinuerunt. Cum malo-  
rum nobis impositorum exuberantia deinceps defessi  
essent, & in hominum cæde defatigati, & satietatem ac  
fastidium in sanguinis effusione cepissent, & se ad tan-  
tam clementiam ac facilitatem, ut ab illis putabatur, se  
conuertissent, vt de reliquo nihil acerbitas contra  
nos moliri viderentur (non enim decere aiebant, ciuita-  
tes intestino cruro contaminare, neque propter cru-  
delitatem imperium eorum qui principatum tenebant,  
vtpote omnibus tam clemens & mansuetum ignominia  
nota afficere, sed potius beneficentiam humanæ ac vere  
regiæ potestatis in omnes patere oportere, vt nulli de  
reliquo morte multarentur, hocque contra nos supplicij

Aa 5 genus

## EVSEBII HISTORIAE

genus propter imperatorum benignitatem remitti relatariq; debere) tu oculos effodi, alterum crux suffringi solū præcipiebatur. Ista enim apud illos mitia admodum cruciamēta, atq; lenissima supplicia, quibus nos torque-rēt videbātur: adeo ut dicēdo explicare nō possimus innumerabile ferè multitudinē eorū, quorū ob istā impiorū mansuetudinē nō solū oculi dextri siccis antē eruti fuerūt & excisi (quibus euulsi, loca in quibus inerant ferro cāndēte exuferunt) sed lœvi pedes etiā in ipsis flexuum commissuris, cauterio ambulsi fuerunt, & prorsus debilitati. Ac postea isti ad æris metalla in singulis prouinciis nō tā ministerii cauſsa, q̄ afflictionis & cruciatus condēnati. Ad extremū aut̄ alii eorum, quos ne recēdere quisquā poterit (strenue enim illorum & viriles res geste omnem dicendi facultatem euincunt) in alia certamina fortuitu inciderunt.

*De ecclesiæ præsidibus, qui fuso sanguine, veram quam professi sunt pietatem, ostenderunt.*

### CAP. XXV.

**H**is igitur tēporibus illustres & eximii martyres, per vniuersum mundū magna gloria decorati, cū suæ mētis, magnitudinis & roboris spectatores, vbiq; nō sine cauſsa ob stupefecerūt, tu insignia diuinæ reuera & inexplicabilis seruatoris nostri potētiae indicia, suis recte factis ante omniū oculos statuerunt. Verū quēque nominatim historia prosequi, vt longū, ita vix posse fieri videtur. Attamē inter ecclesiasticos præsides, qui in preclaris ciuitatibus martyriū passi sunt, primo omniū tanq; in columellas ad piorū memoriā erectas, regni Christi testē, Anthimū episcopū vrbis Nicomedensiū, qui capitatis pœna multatus obiit morte, inscribamus. Ex martyribus aut̄ Antiochiæ, Lucianū illius ecclesiæ presbyterū piis vitę institutis facile præstantissimum, qui Necomediæ etiā, imperatore præsente, cœleste Christi regnum, primum sermone per apologiam, deinde rebus gestis palam prædicauit. Ex martyribus Phænicia longe illustrissimos omninoque sanctissimos pastores Christi gregis rationalis, Tyrannionem episcopū ecclesiæ Tyri, & Zenobiū presbyterū ecclesiæ apud Sidonē numeremus.

Siluanum